

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 81/2020-55

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť spoločstva Urbárski spolumajitelia, pozemkové spoločstvo Tvrdošín, Trojičné námestie 185, Tvrdošín, IČO 17 057 302, a [REDACTED], zastúpených advokátkou Mgr. Tatianou Frištikovou, Murgašova 3, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 189/2015 z 27. októbra 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 96/2018 zo 6. decembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva spoločstva Urbárski spolumajitelia, pozemkové spoločstvo Tvrdošín a [REDACTED] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 96/2018 zo 6. decembra 2018 p o r u š e n  e b o l i .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 96/2018 zo 6. decembra 2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n  y nahradiť spoločenstvu Urbárski spolumajitelia, pozemkové spoločenstvo Tvrdošín a [REDACTED] trovy konania v sume 533,88 € (slovom patstotridsaťtri eur a osemdesiatosem centov) na účet advokátky Mgr. Tatiany Frištikovej, Murgašova 3, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d  o v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. ústavný súd Slovenskej republiky (dalej len „ústavný súd“) podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (dalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. IV. ÚS 81/2020-26 z 13. marca 2020 prijal na dalšie konanie ústavnú sťažnosť spoločenstva Urbárski spolumajitelia, pozemkové spoločenstvo Tvrdošín, Trojičné námestie 185, Tvrdošín, IO 17 057 302 (dalej aj „sťažovateľ v 1. rade“), a [REDACTED] (dalej aj „sťažovateľ v 2. rade“; spolu dalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy Slovenskej republiky (dalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (dalej len „dohovor“) a práva podľa l. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (dalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu

v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 189/2015 z 27. októbra 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 96/2018 zo 6. decembra 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“). Ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 15. marca 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v 1. rade (pôvodne ako jediný žalobca) sa žalobou podanou 14. januára 1995 na Okresnom súde Námestovo (ďalej len „okresný súd“) domáhal „*vypratania pozemku*“. V priebehu konania pristúpil na stranu žalobcu sťažovateľ v 2. rade. Okresný súd po zdĺhavom súdnom konaní žalobu sťažovateľov zamietol rozsudkom sp. zn. 5 C 37/2008 z 12. januára 2015 z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľov na podanie žaloby.

3. Rozsudok okresného súdu napadli sťažovatelia odvolaním, v ktorom namietali nesprávne právne posúdenie veci, a to aj s odvolaním sa na závery ústavného súdu vyslovené v náleze sp. zn. III. ÚS 194/2012 z 2. júla 2013, ktorý sa týkal ich obdobného sporu. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým rozhodnutím odmietol ako neprípustné.

4. V ústavnej sťažnosti sťažovatelia tvrdia, že k porušeniu ich základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces došlo tým, že „*krajský súd bezvýhradným osvojením si právnych záverov okresného súdu akceptoval arbitrárne právne závery o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na strane sťažovateľov ako žalobcov, ktoré sú prejavom neakceptovateľného prílišného právneho formalizmu, tvrdosti súdu a mechanickým výkladom zákonnej úpravy bez zohľadnenia historických súvislostí pri posudzovaní otázky vecnej legitímácie v konaní a vo svojej podstate znamenajú odopretie spravodlivosti vo vzťahu k sťažovateľom pri uplatňovaní nároku na vypratanie predmetných pozemkov*“ (podľa sťažovateľov išlo o formalistickú a izolovanú aplikáciu § 9 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 2/1958 Sb. n. SNR o úprave pomerov a obhospodarovaní spoločne

užívaných lesov bývalých urbarialistov, komposesorátov a podobných útvarov, podľa ktorého vlastníctvo zrušeného útvaru prechádza na jeho členov, pozn.).

5. Krajský súd podľa názoru sťažovateľov nevzal do úvahy ani skutočnosť, že „*problematika vlastníckych vzťahov k pozemku, ktorého vypratania sa sťažovatelia domáhali v tomto konaní, úzko súvisí s procesom reštitúcií a obnovy činnosti pozemkových spoločenstiev po r. 1989*“. Toto reštitučné konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené, ale podľa sťažovateľov „*jeho čiastkové výsledky preukazujú, že predmetné pozemky nemali byť predmetom vydania postupom podľa § 6 zákona č. 229/1991 Zb., nakoľko vlastnícke právo k nim podľa zákona SNR č. 2/1958 Sb. n. SNR nikdy neprešlo na štát ani inú právnickú osobu, ale mali byť riešené postupom o zániku niektorých užívacích práv podľa § 22 a 22a zákona č. 229/1993 Zb.*“.

Sťažovatelia poukázali tiež na to, že reálne uplatnenie vlastníckych práv k tomuto majetku bolo a je komplikované, poznačené dlhým obdobím znemožnenia fungovania pozemkových spoločenstiev a chaosom v pozemkovej evidencii, čo však nemožno pričítať na ťarchu vlastníkov týchto pozemkov, keďže v prvom rade zodpovedným za tento stav je štát, ktorý aj v zmysle reštitučných zákonov prevzal na seba pozitívny záväzok tento stav vyriešiť a pozemky vrátiť do užívania ich skutočným vlastníkom.

6. K porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu a spravodlivý proces došlo podľa názoru sťažovateľov aj tým, že „*krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil nedostatočne a ústavne neakceptovateľným spôsobom, keďže sa v odôvodnení svojho rozhodnutia obmedzil len na konštatovanie, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku okresného súdu a žiadnym spôsobom sa nevyporiadal s odvolacími námietkami sťažovateľov, ktoré boli pre posúdenie správnosti rozhodnutia okresného súdu rozhodujúce*“.

7. Sťažovatelia tiež vnímajú porušenie svojho základného práva vlastníť majetok a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu tým, že odmietnutie ochrany zo strany všeobecných súdov im znemožňuje vykonávať ich vlastnícke oprávnenie (užívať predmet

svojho vlastníctva), keďže inkriminovaný pozemok doteraz užíva tretia osoba bez akéhokoľvek právneho titulu.

8. Sťažovatelia namietajú, že okresný súd ani krajský súd sa v odôvodnení svojich rozhodnutí vôbec nevysporiadali s právoplatným nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 194/2012 z 2. júla 2013, ktorý bol vydaný v obdobnej právnej veci za účasti tých istých sťažovateľov, keď žiadnym spôsobom nevysvetlili dôvody, pre ktoré by sa závery tohto rozhodnutia ústavného súdu nemali uplatňovať v prejednávanej veci, čo je v rozpore s princípom právnej istoty, keďže diametrálne odlišné závery všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, sú ústavne neudržateľné.

9. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu sťažovatelia namietajú, že nesprávnym posúdením prípustnosti dovolania rozhodol o jeho odmietnutí napriek tomu, že dovolanie bolo prípustné, v dôsledku čoho sa najvyšší súd vecou meritórne vôbec nezaoberal a odmietol tak poskytnúť právnu ochranu nároku uplatnenému sťažovateľmi. Sťažovatelia zastávajú názor, že prípustnosť ich dovolania bola založená jednak na základe § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) pre nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu, ako aj na základe § 238 ods. 2 OSP z dôvodu, že závery najvyššieho súdu vyslovené v jeho predchádzajúcom zrušovacom rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 47/2001 z 28. novembra 2001 neboli v ďalšom konaní rešpektované. Sťažovatelia zastávajú názor, že s ohľadom na už uvedené zásadné nedostatky odôvodnenia bol napadnutý rozsudok krajského súdu nepreskúmateľný, keďže neobsahoval vôbec žiadne odôvodnenie vo vzťahu k predmetu odvolacieho konania.

10. Sťažovatelia ďalej vytykajú dovolaciemu súdu jeho konštatovanie, že súdy v ďalšom konaní rešpektovali závery vyslovené v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 47/2001 z 28. novembra 2001, čo podľa názoru sťažovateľov nezodpovedá skutočnosti. Z rozsudku okresného súdu č. k. 5 C 37/2008-626 z 12. januára 2015 je zrejmé, že jediným úkonom, ktorý okresný súd v zmysle záverov najvyššieho súdu uskutočnil, bolo odstránenie nedostatku riadneho označenia nehnuteľnosti, avšak žiadnym spôsobom sa nevysporiadal

s jej identifikáciou tak, ako mu to bolo uložené najvyšším súdom (ustálenie druhu pozemku, vlastníckych a užívateľských vzťahov k nemu), ani s okolnosťou vzniku Jednotného roľníckeho družstva v Tvrdošíne, a to napriek tomu, že išlo o rozhodujúce skutočnosti pre rozhodnutie vo veci, keď je po podrobnom preštudovaní rozsudku jasné, že okresný súd tieto okolnosti vôbec neskúmal, ale svoje závery vyslovil len na základe hypotetických úvah bez toho, aby po riadnom preskúmaní veci vyslovil svoje vlastné závery.

11. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa v 1. rade Urbárski spolumajitelia, pozemkové spoločenstvo Tvrdošín a sťažovateľa v 2. rade [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo sťažovateľa v 1. rade Urbárski spolumajitelia, pozemkové spoločenstvo Tvrdošín a sťažovateľa v 2. rade [REDAKOVANÉ] podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo sťažovateľa v 1. rade Urbárski spolumajitelia, pozemkové spoločenstvo Tvrdošín a sťažovateľa v 2. rade [REDAKOVANÉ] vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 189/2015 z 27.10.2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 96/2018 zo 6.12. 2018 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 96/2018 zo dňa 6.12.2018 a rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 5Co/189/2015-681 zo dňa 27.10.2015 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Žiline sú povinní nahradiť sťažovateľom trovy konania vo výške 509,60 EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu k rukám jeho právnej zástupkyne.“

II.

Vyjadrenia krajského súdu a najvyššieho súdu a replika sťažovateľov

12. K ústavnej sťažnosti sa vyjadrila predsedníčka krajského súdu podaním z 2. apríla 2020. Jeho prílohou bolo vyjadrenie predsedu senátu/sudcu spravodajcu

JUDr. Miroslava Jamricha, ktoré je možné považovať za vyjadrenie krajského súdu a v ktorom bola zdôraznená zhoda v právnom názore súdu prvej inštancie, krajského súdu aj najvyššieho súdu a ďalej bolo uvedené: *„Pokiaľ sťažovatelia vytykajú Krajskému súdu v Žiline procesné pochybenia, resp. nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, s týmto odvolací súd nesúhlasí, pretože takéto pochybenie nezistil ani Najvyšší súd SR ako súd dovolací, čo vyplýva z uznesenia NS SR zo dňa 06.12.2018 sp. zn. 4Cdo 96/2018, pretože inak by bol zrejme dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu (zrejme aj súdu prvej inštancie), ak by bola prípustnosť dovolania založená na základe § 237 písm. f), resp. na základe § 238 ods. 2 v tom čase platného Občianskeho súdneho poriadku.“* Na záver vyjadrenia predseda senátu uviedol, že v uvedenom spore išlo o veľmi náročnú problematiku po stránke právnej aj skutkovej. Predsedníčka krajského súdu súhlasila s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v predmetnej veci.

13. Najvyšší súd sa vyjadril k ústavnej sťažnosti podaním sudcu JUDr. Petra Szaba vykonávajúceho neodkladné úkony predsedu najvyššieho súdu podľa § 43 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z 27. apríla 2020, v ktorom zhrnul obsah napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a uviedol: *„Skutočnosť, že sťažovatelia vyjadrujú nespokojnosť s rozhodnutím najvyššieho súdu nepostačuje na to, aby Ústavný súd vyhovel ich sťažnosti. Právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy (aj podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru) neznamena právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Z opačného pohľadu možno povedať, že neúspech v súdnom konaní nemožno považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. septembra 2008, III. ÚS 267/08).“* V závere uviedol, že najvyšší súd po oboznámení sa s obsahom predmetnej ústavnej sťažnosti ponecháva rozhodnutie o nej na úvahe ústavného súdu a súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

14.1 Na vyjadrenia krajského súdu a najvyššieho súdu reagovali sťažovatelia replikou z 25. mája 2020, v ktorej skonštatovali, že ani jeden zo súdov sa žiadnym spôsobom nevyjadril k podstate ústavnej sťažnosti, ale vo svojich vyjadreniach sa obmedzili len na všeobecné formulácie a argumenty bez toho, aby zaujali konkrétne stanovisko k jednotlivým konkrétnym námietkam sťažovateľov.

14.2 Sťažovatelia tiež namietli: *„Právna či skutková náročnosť problematiky však nemôže byť ospravedlňujúcim dôvodom vo vzťahu k nekritickému akceptovaniu ústavne neudržateľných právnych záverov krajským súdom v rámci odvolacieho konania, ale naopak práva táto okolnosť mala viesť krajský súd k väčšej obozretnosti a k zabezpečeniu riadneho preskúmania záverov okresného súdu v rozsahu odvolacích námietok sťažovateľov, k čomu však v danom prípade nedošlo.“*

14.3 Sťažovatelia ďalej uviedli, že *„sú si vedomí možnosti vyhotovenia skráteného odôvodnenia odvolacieho súdu podľa § 219 ods. 2 OSP (v súčasnosti § 387 ods. 2 CSP), avšak ani toto ustanovenie nemožno aplikovať mechanicky ani z neho vyvodit', že vo všetkých prípadoch, v ktorých sa odvolací súd stotožní s argumentmi prvostupňového súdu, vôbec nemusí uvádzať vlastné argumenty a dôvody, pretože aj pri aplikácii ust. 219 ods. 2 OSP musia byť zohľadnené požiadavky vyplývajúce z práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ako to vyplýva aj so súdnej judikatúry.“*

14.4 Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu, sťažovatelia trvajú na tom, že v dôsledku nesprávneho posúdenia prípustnosti dovolania najvyšší súd odmietol dovolanie napriek tomu, že bolo prípustné, čoho následkom bolo, že sa vecou meritórne vôbec nezaoberal a odmietol tak poskytnúť právnu ochranu nároku uplatnenému sťažovateľmi. S ohľadom na zjavnú nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu malo byť dovolanie sťažovateľov meritórne prejednané, k čomu však nedošlo. Sťažovatelia zotrvali na podanej ústavnej sťažnosti a ústavnému súdu navrhli, aby rozhodol v súlade s ňou. Sťažovatelia ďalej oznámili, že súhlasia s upustením od ústneho pojednávania a uplatnili si náhradu trov konania spolu v celkovej výške 785,72 € za 3 úkony právnej pomoci pri zastupovaní dvoch osôb (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti v sume po 245 €, podanie vyjadrenia z 25. mája 2020 v sume po 265,50 €, dvakrát režijný paušál v sume 9,80 € a jeden režijný paušál v sume 10,62 €).

15. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustil vo veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

III.

Relevantná právna úprava

16. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde.

19. Podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

21.1 Podľa § 236 ods. 1 OSP dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

21.2 Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

21.3 Podľa § 238 ods. 2 OSP dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

21.4 Podľa § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

21.5 Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

22. Podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

23.1 Podľa § 2 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 181/1995 Z. z.“) sa pozemkovým spoločenstvom rozumie lesné a pasienkové spoločenstvo vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti, na ktoré sa vzťahovali právne predpisy o úprave právnych pomerov majetku bývalých urbaristov (urbárikov), komposesorátov a podobných právnych útvarov, ktoré sa vydali podľa osobitných právnych predpisov a boli obnovené ku dňu účinnosti tohto zákona.

23.2 Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 181/1995 Z. z. spoločenstvá fyzických osôb, ktoré doteraz vznikli a boli založené podľa osobitných predpisov, sa považujú za spoločenstvá založené podľa tohto zákona.

24.1 Podľa § 2 písm. a) zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov [v znení účinnom do 30. júna 2018 (ďalej len „zákon č. 97/2013 Z. z.“)] sa spoločenstvom rozumie lesné a pasienkové spoločenstvo vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti, na ktoré sa vzťahovali osobitné predpisy a ktoré vzniklo podľa osobitných predpisov.

24.2 Podľa § 3 zákona č. 97/2013 Z. z. spoločenstvo podľa tohto zákona je právnická osoba.

24.3 Podľa § 16 ods. 2 zákona č. 97/2013 Z. z. výbor koná za členov spoločenstva okrem členov spoločenstva podľa § 10 ods. 1 a 2 pred súdmi a orgánmi verejnej správy vo veciach podnikania na spoločnej nehnuteľnosti alebo na spoločne obhospodarovaných nehnuteľnostiach, ich spoločného užívania a obstarávania spoločných vecí vyplývajúcich z ich vlastníctva, alebo ich môže zastupovať vo veciach nadobúdania vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti.

24.4 Podľa § 9 ods. 1 prvej vety zákona č. 97/2013 Z. z. členmi spoločenstva podľa § 2 ods. 1 písm. a) až c) sú všetci vlastníci podielov spoločnej nehnuteľnosti.

24.5 Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 97/2013 Z. z. spoločenstvo na účely podnikania na spoločnej nehnuteľnosti alebo na spoločne obhospodarovaných nehnuteľnostiach, ich spoločného užívania a obstarávania spoločných vecí vyplývajúcich z vlastníctva k nim

a) vykonáva poľnohospodársku prvovýrobu a s ňou súvisiace spracovanie alebo úpravu poľnohospodárskych produktov,

b) hospodári v lesoch a na vodných plochách.

24.6 Podľa § 19 ods. 3 zákona č. 97/2013 Z. z. spoločenstvo môže vykonávať aj inú podnikateľskú činnosť podľa osobitných predpisov.

24.7 Podľa § 20 zákona č. 97/2013 Z. z. podiel člena spoločenstva na zisku a majetku určenom na rozdelenie medzi členov spoločenstva sa určí podľa pomeru účasti člena spoločenstva na výkone práv a povinností, ak zo zmluvy o spoločenstve, stanov alebo z rozhodnutia zhromaždenia nevyplýva niečo iné.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

IV.A K namietanému porušeniu práv sťažovateľov napadnutým rozhodnutím krajského súdu

25. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd a právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

26. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07).

27. Sťažovatelia sa obrátili s námietkami chybného právneho posúdenia vecí odvolacím súdom najprv na najvyšší súd v nimi podanom dovolaní, čo je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti (bol uplatnený skôr dostupný a účinný právny prostriedok na

ochranu základného práva). Takáto postupnosť však zároveň vzhľadom na subsidiaritu právomoci vylučuje možnosť ústavného súdu preskúmať (po rozhodnutí dovolacieho súdu) z rovnakých dôvodov opakovane rozhodnutie odvolacieho súdu. Uvedený záver platí, aj keď senát ústavného súdu prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu. V danom prípade absentuje právomoc ústavného súdu – najvyšší súd ako dovolací súd je v tomto prípade „iným súdom“, ktorý poskytuje ochranu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prednostne pred ústavným súdom. Tento záver je plne aplikovateľný na meritórne posudzovanie sťažnosti v časti smerujúcej proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu a jeho následkom je nevyhovenie ústavnej sťažnosti v rozsahu vymedzenom vo výroku 4 tohto nálezu.

28. Ústavný súd má následne právomoc preskúmať na podklade ústavnej sťažnosti rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho z toho hľadiska, či nevybočil pri posudzovaní prípustnosti dovolania z ústavných medzí. Keď takéto pochybenie zistí, môže zrušiť rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorý v takto opätovne vyvolanom dovolacom konaní posúdi prípustnosť dovolania ústavne súladným spôsobom, v dôsledku čoho môže pristúpiť aj k jeho vecnému posúdeniu. Aj ďalšie rozhodnutie dovolacieho súdu je potom napadnuteľné ústavnou sťažnosťou.

IV.B K namietanému porušeniu práv sťažovateľov napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu

29. Podstata sťažnostných námietok proti napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu spočíva v tom, že najvyšší súd mal podľa názoru sťažovateľov nesprávne posúdiť dovolanie smerujúce proti napadnutému rozsudku krajského súdu ako neprípustné, a to podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, ako aj podľa § 238 ods. 2 OSP. Sťažovatelia v tom vidia porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a tiež základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 1 dodatkového protokolu. Najvyšší súd odôvodnil odmietnutie dovolania tým, že v danom prípade prípustnosť

dovolania nemožno vyvodit' z § 237 ods. 1 písm. f) OSP a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody jeho prípustnosti podľa § 238 ods. 2 OSP.

30. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a jej príloh dospel ústavný súd k záveru, že sťažnostné námietky sťažovateľov sú dôvodné v časti nesprávneho vecného posúdenia prípustnosti ich dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP.

31. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti a jej príloh, konštatuje, že súd prvej inštancie zamietol žalobu podanú sťažovateľmi z dôvodu nedostatku ich aktívnej vecnej legitímácie, krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Sťažovatelia aj v odvolacích námietkach pomerne rozsiahlo argumentovali na podporu záveru o existencii ich aktívnej vecnej legitímácie založenej najmä na právnom nástupníctve sťažovateľa v 1. rade po pôvodnom útvare Bývalých urbárskych spolumajiteľov mesta Tvrdošín (ďalej len „útvár“), ale tiež na právnom postavení sťažovateľa v 2. rade ako predsedu výboru – člena sťažovateľa v 1. rade – a teda aj vlastníka pozemkov, vypratanie ktorých bolo predmetom konania pred všeobecnými súdmi. Sťažovatelia v tejto súvislosti poukázali tiež na potrebu aplikácie ustanovení zákona č. 97/2013 Z. z. Tieto argumenty podporili právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v náleze sp. zn. III. ÚS 194/2012, v ktorom ústavný súd vyčerpávajúco a podrobne zanalyzoval genézu vzniku sťažovateľa v 1. rade a jednoznačne uzavrel, že sťažovateľ v 1. rade je skutočne právnym nástupcom pôvodného útvaru. Ústavný súd hodnotí tieto odvolacie námietky sťažovateľov ako zásadné pre posúdenie a vyriešenie otázky (ne)existencie ich aktívnej vecnej legitímácie. Krajský súd však na tieto ich argumenty vôbec nereagoval a namiesto toho v podstate doslova skopíroval odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, ku ktorému doplnil len stručné konštatovania, že sa s ním a s jeho odôvodnením stotožňuje, a preto postupuje podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP, v čom sťažovatelia vidia porušenie ich právnej istoty, ktorej súčasťou je aj predvídateľnosť súdnych rozhodnutí.

32. Sťažovatelia v dovolaní namietali uvedené pochybenia krajského súdu, ktorý podľa ich názoru vôbec nereagoval na zásadné argumenty vo vzťahu k ich aktívnej vecnej

legitimácii, a na týchto dôvodoch sťažovatelia zakladali prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP. Ústavný súd dospel k záveru, že uvedené podstatné argumenty sťažovateľov ostali bez adekvátnej reakcie nielen zo strany krajského súdu, ale tento nedostatok napadnutého rozhodnutia krajského súdu následne bol vytýkaný aj v dovolaní a najvyšším súdom bol vyhodnotený tak, že nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Tento záver v okolnostiach posudzovanej veci nie je zlučiteľný s ústavnoprávnymi kritériami kladenými na rozhodovanie dovolacieho súdu.

33. K znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty [(čl. 1 ods. 1 ústavy), napr. PL. ÚS 36/95], ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného ústavného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. m. m. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99), t. j. aby sa porovnateľné, resp. obdobné situácie posudzovali po právnej stránke rovnakým spôsobom. Táto požiadavka korešponduje aj s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (m. m. IV. ÚS 265/09-45).

34. Ústavný súd vníma so značným znepokojením, ak všeobecné súdy vo svojej rozhodovacej činnosti bez náležitého (alebo dokonca bez akéhokoľvek) zdôvodnenia poprú alebo opomenú právny názor ústavného súdu vyslovený vo vzťahu k právnemu riešeniu konkrétneho skutkového stavu, ktorý je identický so skutkovým stavom a s ním spojenou právnou otázkou posudzovanými v inom konaní pred všeobecnými súdmi; v posudzovanom prípade navyše išlo o rozhodnutie ústavného súdu týkajúce sa priamo sporu sťažovateľov, nie o rozhodnutie v inej obdobnej veci. Postup všeobecných súdov je zarážajúci o to viac, že sťažovatelia pred všeobecnými súdmi opakovane a na viacerých inštanciách argumentovali právnym názorom ústavného súdu vysloveným v konkrétnom rozhodnutí. Podľa názoru ústavného súdu, takýto postup všeobecných súdov popiera princíp legitímnych očakávaní, ktorý je imanentným prvkom princípu právnej istoty.

35. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP najvyšší súd odôvodnil jeho odmietnutie tým,

že «Judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) už dávnejšie považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za „inú vadu konania“, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. V preskúmvanej veci obsah spisu v ničom neodôvodňuje uplatnenie druhej vety predmetného stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len takých ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry ESĽP. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003)».

36. Ústavný súd, naopak, zastáva názor, že práve v posudzovanej veci bolo plne na mieste uplatnenie druhej vety citovaného stanoviska občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016. Absenciu vyčerpávajúcej odpovede na sťažovateľmi riadne uplatnený a pre vec rozhodujúci podstatný argument týkajúci sa ich aktívnej legitímácie v spore vrátane úplného prehliadnutia s vecou priamo súvisiaceho rozhodnutia ústavného súdu nemôže ústavný súd vnímať inak ako elementárnu vadu, ktorá zakladá zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

37. Ak v kontexte okolností daného prípadu najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľov ako neprípustné podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, ústavný súd tu identifikoval porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušil napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu.

38. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ústavný súd uvádza, že čl. 20 ods. 1 ústavy vykladá a aplikuje tak, aby bol v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (PL. ÚS 17/00). Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, v rámci ktorej bola posudzovaná otázka porušenia práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, vyplýva, že „majetky“ môžu byť buď majetky existujúce, alebo majetkové hodnoty vrátane pohľadávok, o ktorých sťažovateľ môže tvrdiť, že má aspoň „legitímnu nádej“ na ich zhmotnenie (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci PINE VALLEY DEVELOPMENTS LTD. a iní v. Írsko z 29. 11. 1991 a rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci PRESSOS COMPANIA NAVIERA S. A. a iní v. Belgicko z 20. 11. 1995).

39. Ústavný súd je toho názoru, že v danej veci je konštatované porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru úzko spojené s majetkovými nárokmi sťažovateľov. Pokiaľ ide o sťažovateľa v 1. rade, tento je podľa jeho tvrdení vlastníkom pozemkov, ktorých vydanie je predmetom konania pred všeobecnými súdmi, alebo je minimálne oprávneným obhospodarovateľom a užívateľom týchto pozemkov oprávneným vykonávať na pozemkoch aj činnosť s cieľom dosahovania majetkového prospechu (pozri napr. § 19 zákona č. 97/2013 Z. z.). Sťažovateľ v 2. rade je zas členom sťažovateľa v 1. rade, ktorý sa podieľa na zisku a majetku určenom na rozdelenie medzi členov sťažovateľa v 1. rade podľa § 20 zákona č. 97/2013 Z. z.

40. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu bolo vydané v konaní, v ktorom sa sťažovatelia domáhali vypratania pozemkov neoprávnene užívaných tretími osobami a vydania bezdôvodného obohatenia za neoprávnené užívanie týchto pozemkov tretími osobami s tým, že strany tvrdili svoje vlastnícke aj užívacie právo k týmto pozemkom. Predmetné konanie sa teda bezprostredne týka majetkovej sféry sťažovateľov. Vzhľadom

na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

41. Sťažovatelia založili svoju ústavnú sťažnosť aj na nespokojnosti s tým, ako sa najvyšší súd vysporiadal s tvrdenými dôvodmi prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 2 OSP, ktoré videli v tom, že závery najvyššieho súdu vyslovené v predchádzajúcom kasačnom rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 47/2001 z 28. novembra 2001 neboli v ďalšom konaní rešpektované. Najvyšší súd vo vzťahu k tomuto dôvodu prípustnosti dovolania uviedol: „... *súdy nižších inšancií uvedené závery predchádzajúceho rozsudku dovolacieho súdu rešpektovali. Po vrátení veci, súd prvej inšancie začal vykonávať procesné úkony, aby odstránil nedostatok riadneho označenia nehnuteľností, ktorých vypratanie bolo predmetom konania. Následne sa zaoberal právnym posúdením vecí v intenciách vyššie uvedených záverov zrušujúceho rozsudku najvyššieho súdu, pričom otázku vlastníckych vzťahov posudzoval s prihliadnutím k upresnenej špecifikácii vypratávaných nehnuteľností. Dôsledne sa zaoberal posúdením, o aký druh nehnuteľností ide, či pasienky, alebo lesné pozemky a vyhodnocoval vznik, trvanie, ako aj zánik vlastníckych vzťahov k týmto nehnuteľnostiam. Keďže najvyšší súd vo svojom predchádzajúcom rozsudku nemohol vzhľadom na neurčitost' označených nehnuteľností zaujať konečný záver ohľadne vlastníctva k týmto nehnuteľnostiam, upriamil pozornosť súdov nižších inšancií na právnu úpravu, ktorú treba aplikovať v prípade, že sa jedná o nehnuteľnosti bývalých urbarialistov v závislosti od toho, o aký druh nehnuteľností pôjde. Súdy nižších inšancií potom správne z hľadiska týchto právnych predpisov posudzovali dôvodnosť uplatneného nároku. Dospeli k záveru, že sporné nehnuteľnosti mali charakter lesných pozemkov a na základe toho, potom vlastnícke vzťahy k nim hodnotili v zmysle zákona č. 2/1958 Sb.n. SNR a posudzovali žalobcami tvrdené právne nástupníctvo po pôvodných pozemnoknižných vlastníkov. Na základe zisteného skutkového stavu, vo svetle právnych predpisov, na ktoré ich odkázal najvyšší súd konštatovali nedôvodnosť uplatneného nároku. Vychádzajúc z týchto skutočností najvyšší súd dospel k záveru, že odvolací súd sa vo svojom potvrdzujúcom rozsudku neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci v jeho skoršom rozhodnutí.*“

42. Podľa názoru ústavného súdu skutočne súd prvej inštancie aj krajský súd rešpektovali závery predchádzajúceho rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 47/2001 z 28. novembra 2001. V odôvodneniach rozsudkov sa oba konajúce súdy vysporiadali aj so zápisom PKN týkajúcim sa poznámky obhospodarovania aj parcely č. 6895/a na základe rozhodnutia ONV. Rovnako v odvodnení rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj v napadnutom rozsudku krajského súdu boli identifikované a špecifikované nové parcely pochádzajúce z bývalej parcely č. 6895a zapísanej v pozemno-knižnom protokole č. 287 podľa nových údajov na základe geometrického plánu [REDAKOVANÉ] č. 33/2005a znaleckého posudku (a to vrátane čísla, rozlohy a druhu).

43. Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodnú sťažnostnú námietku sťažovateľov, ktorou namietali nesprávnosť záverov najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 2 OSP. To ale nemá vplyv na výrok rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej (body 1 a 2 výrokovej časti nálezu).

V.

Zhrnutie

V.A K bodom 1 a 2 výrokovej časti nálezu

44.1 Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

44.2 V zmysle § 133 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody. Ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa.

44.3 Z dôvodov uvedených v časti IV.B tohto nálezu ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu a v dôsledku toho zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze (§ 134 ods. 1 druhá veta zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde), ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde; bod 2 výroku nálezu).

V.B K bodu 3 výrokovej časti nálezu

45.1 Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Sťažovatelia požadovali náhradu trov právneho zastúpenia, a to vo výške 785,72 €, a pritom v konaní pred ústavným súdom uspeli vo vzťahu k rozhodnutiu dovolacieho súdu ako finálneho článku ústavnou sťažnosťou v súhrne napádanej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

45.2 Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré pozostávajú z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2019 a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020, a to z prevzatia a prípravy zastupovania a z písomného podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu v roku 2019 a zaslania písomného vyjadrenia z 25. mája 2020 k písomnému vyjadreniu najvyššieho súdu a písomnému vyjadreniu krajského súdu v roku 2020. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších prepisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom pri zastupovaní dvoch osôb za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 šestina z výpočtového základu zo sumy 980 €, ktorá

je znížená o 50% ak ide o zastupovanie dvoch alebo viacerých osôb. To predstavuje za jeden úkon právnej služby za zastupovanie dvoch sťažovateľov odmenu v sume 163,33 €, a k nej treba pripočítať režijný paušál vo výške 9,80 € a zároveň za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 šestina z výpočtového základu zo sumy 1 062 €, čo činí pri zastupovaní dvoch sťažovateľov za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 177 €, a k nej treba pripočítať režijný paušál vo výške 10,62 €, čo činí za 2 úkony právnej služby v roku 2019 a 1 úkon právnej služby v roku 2020 celkovú súhrnnú sumu trov právneho zastúpenia vo výške 533,88 €. Z týchto dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

V.C K bodu 4 výrokovej časti nálezu

46. Z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu ústavný súd v tejto časti nevyhovel prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľov.

47. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu